FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM, il-Ħamis, 20 ta' Ottubru, 2016

Kawża Nru 43

Rik. Nru. 1262/10JRM

David **GATT**

vs

Onor. Prim Ministru Dr. Lawrence **GONZI**, il-Kummissarju tal-Pulizija u s-Segretarju Permanenti Ewlieni fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru

Il-Qorti:

Reġgħet rat ir-Rikors Maħluf imressaq fis-6 ta' Diċembru, 2010, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur talab li din il-Qorti (a) ssib li huwa ġarrab ksur tad-drittijiet kostituzzjonali tiegħu u li d-deċiżjoni meħuda mill-imħarrkin li jitolbu li jerġgħu jittieħdu kontrih proċeduri

dixxiplinari quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku hija att amministrattiv li jmur kontra l-prinċipji ta' dritt naturali bi ksur tal-artikolu 469A(1)(a) u l-artikolu 469A(1)(b)(ii) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; (b) issib li ma tiswiex fil-liġi l-ittra mibgħuta lilu mill-imħarrkin fil-15 ta' Ottubru, 2010, li għarrfitu bit-teħid tal-imsemmija proċeduri dixxiplinari fil-konfront tiegħu; (ċ) tordna li jibqgħu fis-seħħ "b'mod definit" l-effetti tal-Mandat ta' Inibizzjoni fl-ismijiet premessi (Rik. 1680/10) maħruġ fis-17 ta' Novembru, 2010; u (d) ssib li huwa intitolat li jitħallas kumpens, filwaqt li żamm sħiħ kull jedd ta' azzjoni għad-danni. Talab ukoll l-ispejjeż u l-imgħax legali;

Rat id-degriet tagħha tas-28 ta' Diċembru, 2010, li bih ordnat in-notifika lill-imħarrkin u tat direttivi lill-attur dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tiegħu;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa fil-21 ta' Jannar, 2011, mill-imħarrkin Onorevoli Prim Ministru u s-Segretarju Permanenti Ewlieni fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru li biha, b'mod preliminari, qalu li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti, u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jinġabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Minbarra f'hekk, imkien ma nstema' li persuna tista' tieħu azzjoni kontra min huwa marbut u jrid bil-liġi jieħu deċiżjoni dwar il-każ ta' dik il-persuna, bil-għan li dik l-azzjoni tikkomprometti s-setgħat ta' min huwa marbut biex jieħu tali deċiżjoni. Preliminarjament, l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru qal li hu mhuwiex il-kontradittur leġittimu tal-pretensjoni attriċi u jmissu jinħeles milli jibqa' fil-kawża, billi l-azzjoni tal-attur ma hija qiegħda timpunja l-ebda għemil tiegħu. Fil-mertu, laqgħu wkoll billi qalu li bil-ħruġ tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, min-naħa tas-Segretarju Permanenti mħarrek ma nkiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tal-ħaqq naturali fid-deċiżjonijiet li ttieħdu fir-rigward dwar il-proceduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Laqgħu dwar it-tieni talba attriċi billi qalu li mhijiex tajba u ma jmisshiex tintlaqa'. Dwar it-tielet talba attriċi laqgħu billi qalu li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqgħu billi qalu li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta'

stħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-Kummissarju tal-Pulizija fil-21 ta' Jannar, 2011[1] li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti tal-Proċedura ta' Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (Avviż Legali 186 tal-1999) (aktar 'il quddiem imsejħin "ir-Regolamenti")[2], u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jinġabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Fil-mertu, laqa' wkoll billi qal li bil-ħruġ minnu tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, hu ma kiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tad-dritt naturali fid-deċiżjonijiet li ttieħdu fir-rigward fil-proċeduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Laqa' wkoll billi qal li t-tieni talba attriċi mhijiex tajba u ma jmisshiex tintlaqa' billi (i) id-dritt tiegħu li jirrapporta lill-Kap tas-Servizz Pubbliku lil xi uffiċjal tal-Korp biex jittieħdu proċeduri għat-tneħħija tiegħu mis-servizz fl-interess pubbliku toħroġ mill-artikoli 110 u 121 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll mir-Regolamenti msemmija, partikolarment mir-regolament 35, li jiggarantixxi lill-uffiċjal pubbliku jedd ta' smigħ xieraq, magħdud dak li jressaq l-argumenti tiegħu fis-sede xierqa biex jgħid għaliex dak il-proċediment m'għandux jissokta; (ii) s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Settembru, 2010, ma daħlet bl-ebda mod fil-mertu tar-raġunijiet li għalihom l-attur kien imġiegħel jirriżenja mis-servizz, iżda biss dwar jekk tul il-proċedura meħuda kontrih quddiem il-Kummissjoni, kienx hemm ħarsien jew le tal-proċedura stabilita fir-regolament 35 imsemmi; u (iii) ir-regolament 35 jiggarantixxi l-ħarsien lil kull uffiċjal pubbliku involut tal-prinċipji ta' ħaqq naturali. Laqa' wkoll għat-tielet talba attriċi billi qal li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqa' billi qal li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

---

[1] Pg 17 tal-proċess
[2] L.S. Kost. 03

Rat is-sentenza preliminari tagħha tad-29 ta' Settembru, 2011[3], li biha u għar-raġunijiet hemm imsemmija, ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni preliminari ta' kull wieħed mill-imħarrkin, u ħalliet impreġudikata l-eċċezzjoni preliminari tal-imħarrek Onorevoli Prim Ministru dwar jekk huwiex jew le kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet, u rat il-provi dokumentali;

Rat id-degriet tagħha tat-12 ta' Marzu, 2013[4], li bih iddikjarat magħluq l-istadju tal-ġbir tal-provi u tat lill-partijiet żmien biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur fit-2 ta' Mejju, 2013[5];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrkin fl-1 ta' Lulju, 2013[6], bi tweġiba għal dik imressqa mill-attur;

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża kif ukoll dawk tal-kawża numru 1263/10JRM fl-ismijiet "*Michael Buttiġieġ vs Kummissarju tal-Pulizija et*" li kienet qiegħda tinstema' magħha[7];

Rat id-degrieti tagħha li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju. L-attur qed jitlob li din il-Qorti ssib li l-ħruġ ta' ittra mibgħuta lilu mill-imħarrek Segretarju Permanenti li biha avżah li kellu jidher għal proċeduri dixxiplinari quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (aktar 'il quddiem imsejħa "KSP") hija għemil amministrattiv li jikser il-jeddijiet kostituzzjonali tiegħu minbarra li huwa *ultra vires*. Irid li l-Qorti ssib li l-imsemmija ittra ma tiswiex u li l-proċeduri li kienu maħsuba li jittieħdu kontrih jinżammu milli jitkomplew għaliex hu kien diġa' għadda minn tali proċeduri fuq l-istess xiljiet;

[3] Paġġ. 29 sa 37 tal-proċess
[4] Paġ. 69 tal-proċess
[5] Paġġ. 70 – 3 tal-proċess
[6] Paġġ. 76 – 86 tal-proċess
[7] U li s-sentenza tagħha qiegħda tingħata llum ukoll

Illi l-imħarrkin laqgħu b'għadd ta' eċċezzjonijiet, uħud ta' xeħta preliminari, u oħrajn fil-mertu;

Illi għar-rigward tal-Prim Ministru u tas-Segretarju Permanenti Ewlieni fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru, dawn laqgħu għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalu li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti, u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-KSP li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jinġabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Minbarra f'hekk, imkien ma nstema' li persuna tista' tieħu azzjoni kontra min huwa marbut u jrid bil-liġi jieħu deċiżjoni dwar il-każ ta' dik il-persuna, bil-għan li dik l-azzjoni tikkomprometti s-setgħat ta' min huwa marbut biex jieħu tali deċiżjoni. Preliminarjament, l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru qal li hu mhuwiex il-kontradittur leġittimu tal-pretensjoni attriċi u jmissu jinħeles milli jibqa' fil-kawża, billi l-azzjoni tal-attur ma hija qiegħda timpunja l-ebda għemil tiegħu. Fil-mertu, laqgħu wkoll billi qalu li bil-ħruġ tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, min-naħa tas-Segretarju Permanenti mħarrek ma nkiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tal-ħaqq naturali fid-deċiżjonijiet li ttieħdu fir-rigward dwar il-proceduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Laqgħu dwar it-tieni talba attriċi billi qalu li mhijiex tajba u ma jmisshiex tintlaqa'. Dwar it-tielet talba attriċi laqgħu billi qalu li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqgħu billi qalu li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

Illi l-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li din il-Qorti m'għandhiex kompetenza kostituzzjonali biex twaqqaf minn qabel it-teħid ta' proċeduri kontra uffiċjal pubbliku skond ir-Regolamenti tal-Proċedura ta' Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (Avviż Legali 186 tal-1999) (aktar 'il quddiem imsejħin "ir-Regolamenti"), u dan għaliex l-imsemmija proċeduri jittieħdu bis-saħħa tal-funzjonijiet kostituzzjonali tal-KSP li toħroġ l-imsemmija Regolamenti. Seħaq li huwa ċar li jkun kontra l-Kostituzzjoni li l-funzjonijiet tal-imsemmija Kummissjoni jinġabu fix-xejn billi każ jinżamm milli jitressaq quddiemha b'mod li, kontra dak li tgħid il-Kostituzzjoni, titneħħielha s-setgħa milli qatt tkun tista' tisma' u tqis każ li

jirrigwarda l-impieg ta' persuna fis-servizz pubbliku. Fil-mertu, laqa' wkoll billi qal li bil-ħruġ minnu tal-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, hu ma kiser l-ebda dritt kostituzzjonali tar-rikorrent jew tal-prinċipji tad-dritt naturali fid-deċiżjonijiet li ttieħdu fir-rigward fil-proċeduri għall-irtirar tar-rikorrent mill-Korp tal-Pulizija. Żied jgħid li t-tieni talba attriċi mhijiex tajba u ma jmisshiex tintlaqa' billi (i) id-dritt tiegħu li jirrapporta lill-Kap tas-Servizz Pubbliku lil xi uffiċjal tal-Korp biex jittieħdu proċeduri għat-tneħħija tiegħu mis-servizz fl-interess pubbliku toħroġ mill-artikoli 110 u 121 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll mir-Regolamenti msemmija, partikolarment mir-regolament 35, li jiggarantixxi lill-uffiċjal pubbliku jedd ta' smigħ xieraq, magħdud dak li jressaq l-argumenti tiegħu fis-sede xierqa biex jgħid għaliex dak il-proċediment m'għandux jisskota; (ii) s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Settembru, 2010, ma daħlet bl-ebda mod fil-mertu tar-raġunijiet li għalihom l-attur kien imġiegħel jirriżenja mis-servizz, iżda biss dwar jekk tul il-proċedura meħuda kontrih quddiem il-Kummissjoni, kienx hemm ħarsien jew le tal-proċedura stabilita fir-regolament 35 imsemmi; u (iii) ir-regolament 35 jiggarantixxi l-ħarsien lil kull uffiċjal pubbliku involut tal-prinċipji ta' ħaqq naturali. Laqa' wkoll għat-tielet talba attriċi billi qal li ma tistax issir talba biex Mandat ta' Inibizzjoni jibqa' jseħħ "b'mod definit" għal dejjem. Fl-aħħarnett laqa' billi qal li r-raba' talba dwar għoti ta' kumpens ma tiswiex għaliex talba bħal dik ma hemmx lokha f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, li tagħti rimedju ta' ħlas ta' danni biss fil-każijiet u ċirkostanzi maħsuba mil-liġi;

Illi bis-sentenza preliminari li tat fid-29 ta' Settembru, 2011, din il-Qorti iddisponiet mill-ewwel eċċezzjoni preliminari ta' kull wieħed mill-imħarrkin, billi ċaħdithom;

Illi mill-<u>fatti li jirriżultaw mill-atti tal-kawża u mill-atti l-oħrajn rilevanti</u> joħroġ li l-attur għamel żmien jaħdem bħala uffiċjal fil-Korp tal-Pulizija. Għall-ħabta ta' Jannar tal-2001, meta l-attur kien laħaq il-grad ta' Spettur, l-Assistent Kummissarju tal-Pulizija bagħat għall-attur u, bla ma tah ħjiel ta' xi tagħrif li seta' kellu, staqsih jekk kienx minnu li kien ta' wiċċ lil xi persuni magħrufa mal-Pulizija. Minkejja li l-attur ċaħad, l-Assistent Kummissarju talbu jirriżenja mill-Korp. L-attur ma riedx;

Illi b'ittra mibgħuta fil-5 ta' Marzu, 2001, l-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija (ta' dak iż-żmien), għall-finijiet tal-artikolu 11 tal-Ordinanza tal-Pulizija[8], kien talab lill-imħarrek Onorevoli Prim Ministru (ta' dak iż-żmien) biex fl-interess pubbliku jtemm is-servizz tal-attur mill-Korp;

[8] Kap 164

Illi l-Prim Ministru għadda t-talba li saritlu lill-KSP u din stħarrġet il-każ riferut lilha. L-attur ma ssejjaħ qatt mill-KSP sa dakinhar li tat ir-rakkomandazzjoni tagħha;

Illi fil-bidu ta' Mejju tal-2001, l-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija kienet waslitlu ittra mill-imħarrek Onorevoli Prim Ministru biex tgħarrfu li dan kien qagħad fuq ir-rakkomandazzjoni tal-KSP li l-impieg tal-attur mal-Korp jintemm;

Illi f'ittra mibgħuta lilu fit-3 ta' Mejju tal-2001[9] mill-Kummissarju mħarrek, l-attur ġie mgħarraf li s-servizz tiegħu minn mal-Korp kien imwaqqaf (fi kliem ieħor, tkeċċa mis-servizz) b'seħħ minn dakinhar skond id-dispożizzjonijiet tal-artikoli 11(iii) u 28 tal-Ordinanza u mogħti pensjoni skond l-artikolu 114(1) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 33 tal-imsemmija Ordinanza;

Illi l-attur fetaħ kawża kontra l-Onorevoli Prim Ministru u l-Kummissarju tal-Pulizija f'Ottubru tal-2001[10], li nqatgħet mill-Qorti tal-Appell b'sentenza tas-6 ta' Settembru, 2010, illi ċaħdet l-appell tal-imsemmija imħarrkin u ikkonfermat is-sentenzi (waħda preliminari u l-oħra fil-mertu) mogħtija mill-ewwel Qorti u li kienu sabu li l-proċeduri meħudin kontra l-attur ma kinux jiswew għaliex saru bi ksur tal-prinċipji tal-ħaqq naturali u ordnat li l-attur jitqiegħed fil-pożizzjoni li kien qabel ma kien irċieva l-ittra tat-3 ta' Mejju, 2001;

Illi fil-15 ta' Ottubru, 2010[11], l-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni bagħat avviż lill-attur għall-finijiet tar-regolament 35(1)(b) tar-Regolamenti u tah żmien biex iressaq is-sottomissjonijiet miktuba li jidhirlu xierqa fi żmien ħmistax-il jum;

Illi fl-1 ta' Novembru, 2010, l-attur ressaq rikors għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni kontra l-imħarrkin, liema talba ntlaqgħet b'degriet tas-17 ta' Novembru, 2010[12];

Illi l-attur fetaħ din il-kawża fis-6 ta' Diċembru, 2010;

Illi għal dak li jirrigwarda l-<u>konsiderazzjonijiet legali</u> marbutin mal-każ li għandha quddiemha, il-Qorti jidhrilha li jkun xieraq li ttenni li l-azzjoni attriċi mhijiex proċedura dwar allegat ksur ta' drittijiet fundamentali

[9] Dok "DGA", f'paġ. 38 tal-proċess
[10] Ċitazz. 1548/01JA
[11] Dok "DGC", f'paġ. 40 tal-proċess
[12] Deg. Nru. 1680/10JRM

mibdija taħt l-artikolu 46 tal-Kostituzzjoni jew l-artikolu 4 tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta u lanqas ma qiegħda tara li l-istess kawża tqanqal il-kwestjoni kostituzzjonali fid-dawl tal-imsemmija dispożizzjonijiet. L-azzjoni tal-attur hija waħda ta' stħarriġ ġudizzjarju u f'dan ir-rigward din il-Qorti sejra timxi ma' dak stabbilit mill-Qorti tal-Appell meta tgħid li l-azzjoni għal stħarriġ ġudizzjarju ma ssarrafx f'azzjoni dwar ksur ta' jeddijiet fundamentali[13]. Tqis ukoll li l-KSP mhijiex parti f'din il-kawża. Fl-aħħarnett, tqis li dak li ntalbet tistħarreġ f'din il-kawża huwa d-deċiżjoni – meħuda minn min setgħet kienet meħuda – murija fl-ittra tal-15 ta' Ottubru, 2010, li biha l-attur kien mgħarraf li kienu qegħdin jinbdew proċeduri kontrih għat-tneħħija tiegħu permezz ta' irtirar imġiegħel mis-servizz pubbliku;

Illi fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti sejra tibda billi tqis **it-tieni eċċezzjoni preliminari** li biha l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru jgħid li ma messux tħarrek f'din il-kawża għaliex mhux il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi;

Illi l-imsemmi mħarrek jgħid li l-qagħda ta' min imissu jkun imħarrek hija regolata bl-artikolu 181B tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta u, ladarba l-attur ħarrek lis-Segretarju Permanenti fl-Uffiċċju tal-Prim Ministru, ma kienx hemm għalfejn iħarrek lilu wkoll;

Illi l-attur ma ressaq l-ebda sottomissjoni dwar din l-eċċezzjoni. Jingħad biss li, waqt li kienet qiegħda ssir it-trattazzjoni ulterjuri bil-fomm quddiem il-Qorti, kien l-avukat difensur tal-attur fil-kawża l-oħra (jiġifieri dik mibdija minn Michael Buttiġieġ) li aċċenna għal din l-eċċezzjoni. Huwa qal li l-Prim Ministru bilfors huwa mħarrek sewwa f'din il-kawża, għaliex fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell f'Settembru tal-2010 (minn issa 'l hemm imsejħa "is-Sentenza") l-għemil tal-Prim Ministru kien mistħarreġ u ċensurat;

Illi l-Qorti trid tqis x'għemil amministrattiv qiegħed jilminta minnu l-attur f'din il-kawża. Mhijiex mitluba li tistħarreġ mill-ġdid il-proċeduri li ngħalqu bis-Sentenza, għalkemm jidher li ser ikun meħtieġ li tkejjel l-argumenti tal-partijiet f'din il-kawża billi tara x'ingħad tassew f'dik is-sentenza. F'din il-kawża, l-attur jilminta li l-ittra mibgħuta lilu fil-15 ta' Ottubru, 2010, tiftaħ it-triq biex jerġa' jingħadda mill-istess proċediment li diġa' għadda minnu u dan bi ksur tar-regola li ħadd ma jmissu jgħaddi minn proċess darbtejn fuq l-istess ħaġa;

[13] Kost. **18.9.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Christopher Hall vs Direttur tad-Dipartiment għall-Akkomodazzjoni Soċjali***

Illi l-ittra tirreferi għas-Sentenza li, wara li ħassret id-deċiżjoni tal-imħarrkin li jneħħuh mis-servizz fil-korp, ordnat li l-attur jerġa' jitqiegħed fil-pożizzjoni li kien qabel it-3 ta' Mejju tal-2001 (meta kien imneħħi mill-kariga tiegħu). Il-Qorti tqis li l-istess ittra ssemmi espressament li kienet qiegħda tintbagħat għall-finijiet tar-regolament 35 tar-Regolamenti biex, b'ħarsien ta' dak li tgħid l-imsemmija sentenza, jinbeda l-proċess li kien inbeda fl-2000. L-ittra ntbagħtet mill-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni;

Illi r-regolament 35 tar-Regolamenti jitkellem dwar irtir(ar) fl-interess pubbliku. Jagħmel parti mit-Taqsima VII tal-imsemmija Regolamenti li jittrattaw dwar it-tneħħija mill-kariga ta' uffiċjal pubbliku u jgħodd "minkejja dak kollu li jinsab f'kull dispożizzjoni oħra ta' dawn ir-Regolamenti". Jidher ċar li, fl-istadju li waslu fih il-proċeduri kontra l-attur – dak li nħareġ l-avviż mibgħut lill-attur biex iressaq ir-raġunijiet tiegħu miktuba għaliex m'għandhiex tintlaqa' t-talba tal-Kap tad-Dipartiment (jiġifieri, f'dan il-każ, il-Kummissarju mħarrek) – il-proċedura tolqot biss lill-imsemmi Kummissarju u lill-imħarrek Segretarju Permanenti. Huwa biss jekk jingħeleb l-istadju msemmi fir-regolament 35(2) li l-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni (magħruf fl-imsemmija Regolamenti bħala "il-Kap tas-Servizz Pubbliku") huwa marbut biex jibgħat ir-rapport tiegħu lill-KSP u huwa f'dak il-waqt li l-KSP tidħol fix-xena u tista' tibda twettaq il-funzjonijiet tagħha. Għall-Qorti, dan ifisser li, sa ma jintlaħaq dak l-istadju, il-kwestjoni u l-proċedimenti jkunu għadhom fil-qafas tad-deċiżjonijiet u d-diskrezzjoni tal-imħarrkin Kummissarju tal-Pulizija u Segretarju Permananti Ewlieni. Lanqas l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru ma jkun għadu involva ruħu;

Illi ladarba dan huwa hekk, joħroġ li l-eċċezzjoni preliminari hija tajba u l-Onorevoli Prim Ministru tħarrek għalxejn. Il-fatt li t-talba għall-ħruġ tal-Mandat ta' Inibizzjoni saret (u ntlaqgħet) ukoll kontrih ma tilleġittimahx passivament fl-azzjoni li saret mill-attur, jekk ma jkunx hemm raġunijiet tajbin biex jirrenduh il-kontradittur leġittimu tal-istess azzjoni;

Illi għalhekk, din l-eċċezzjoni preliminari sejra tintlaqa' u l-imħarrek Onorevoli Prim Ministru ser jinħeles milli jibqa' fil-kawża;

Illi **dwar il-mertu tal-azzjoni attriċi** l-kwestjoni ewlenija bejn il-partijiet iddur fuq x'kienet il-qagħda legali li nħalqet b'effett tas-Sentenza;

Illi għall-attur, ladarba dik il-Qorti sabet li l-proċess dixxiplinari mniedi kontrih kien vizzjat u bla siwi, l-avviż tat-tnedija tal-proċess li sarlu bl-ittra tal-imħarrek Segretarju Permanenti tal-15 ta' Ottubru, 2010, kien

jikkostitwixxi t-teħid mill-ġdid tal-istess proċediment, bi ħsara għall-jedd tiegħu li ma jkunx assoġġettat għall-istess proċess fuq l-istess xiljiet li kienu sarulu qabel. Għall-imħarrkin, il-qagħda mhijiex hekk: għalihom, is-Sentenza ħassret il-proċedimenti dixxiplinari kollha li kienu saru kontra l-attur, u reġġgħet il-qagħda lura għaż-żmien qabel ma nbdew dawk il-proċedimenti;

Illi l-attur jisħaq li ladarba l-KSP ma kinitx parti fil-kawża li huwa kien fetaħ f'Ottubru tal-2001, is-Sentenza ma tista' qatt titfisser li iddeċidiet dwar dak li sar quddiem dik il-Kummissjoni. Huwa jżid jargumenta li s-Sentenza ma ħassritx il-proċedimenti li saru mill-KSP, imma biss id-deċiżjoni tal-imħarrek Onorevoli Prim Ministru u l-imħarrek Kummissarju tal-Pulizija li joqogħdu fuq ir-rakkomandazzjoni tal-KSP. Fi kliem ieħor, l-attur jgħid li l-proċess imniedi quddiem il-KSP dwar il-każ tiegħu baqa' bla mittiefes u li d-deċiżjoni (fil-parti dispożittiva tas-Sentenza) li huwa jerġa' jitqiegħed fil-qagħda li kien qabel it-3 ta' Mejju, 2001, kienet tfisser biss li kollox kien intemm bħallikieku l-attur ma kienx instab ħati;

Illi l-Qorti tagħraf li l-KSP ma kinitx parti fil-kawża li l-attur fetaħ f'Ottubru tal-2001 u tqis ukoll li r-regola hi li sentenza ma tista' tkun qatt ta' ħsara għal min ma jkunx parti fil-kawża maqtugħa b'dik is-sentenza[14]. Min-naħa l-oħra, f'din il-kawża, l-attur jorbot it-talbiet tiegħu ma' dak li tipprovdi s-Sentenza. Is-Sentenza trid titqies kollha kemm hi u mhux biss il-parti dispożittiva tagħha, u l-parti dispożittiva ta' sentenza tinftiehem mill-konsiderazzjonijiet li jsiru matulha;

Illi qari kemm tas-Sentenza u kif ukoll tas-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-ewwel grad juri li għalkemm il-KSP ma kinitx parti fil-kawża, kien il-proċediment li tmexxa quddiemha li sejjes il-fehma taż-żewġ gradi tal-Qorti biex waslu li jilqgħu t-talbiet tal-attur. Kien dak il-proċediment kollu li tqies li sar u tmexxa bi ksur tar-regoli u prinċipji tal-ġustizzja naturali. Kien dak in-nuqqas radikali li ġab ma tiswiex ir-rakkomandazzjoni li saret lill-imħarrek Onorevoli Prim Ministru, li mbagħad mexa fuqha u aċċettaha. Dan qalitu kemm il-Qorti tal-ewwel grad (fis-sentenza tagħha tas-27 ta' April, 2009) u kif ukoll is-Sentenza li ikkonfermatha f'dan ir-rigward (għalkemm mhux għall-istess raġunijiet). B'mod partikolari u biex ma ttawwalx bla bżonn, din il-Qorti tirreferi għal dik il-parti tas-Sentenza li tittratta t-tielet aggravju tal-appellanti (l-imħarrkin tal-lum)[15], ir-raba' aggravju tagħhom[16] u xejn anqas is-sitt aggravju[17];

---

[14] Art. 237 tal-Kap 12
[15] Ara §§ 32, 35, 36 sa 41 tagħha
[16] Ara §§ 45, 47 u 48 tagħha
[17] Ara § 56 tagħha

Illi s-Sentenza tagħmilha ċara li r-rakkomandazzjoni tal-KSP (li l-attur jitkeċċa mis-servizz) kienet illegali u mingħajr effett u għalhekk il-Prim Ministru ma setax joqgħod fuqha u jibgħat l-ittra tat-3 ta' Mejju, 2001, lill-attur. Is-Sentenza tgħid ukoll li dak li huwa illegali ma jħalli l-ebda effett, u għaldaqstant kollox kellu jitqiegħed fil-qagħda li kien qabel intbagħtet dik l-ittra. Is-Sentenza ma toqgħodx biss fuq ir-rakkomandazzjoni tal-KSP, imma fuq il-proċediment kollu li sar quddiem l-istess Kummissjoni sakemm waslet biex tagħmel dik ir-rakkomandazzjoni. Fil-fehma tal-Qorti, kien il-proċediment kollu safejn sar bi ksur tal-liġi li s-Sentenza sabet li wassal biex ir-rakkomandazzjoni tkun mingħajr effett. Fi kliem ieħor, is-Sentenza ma ħassritx biss ir-rakkomandazzjoni, imma l-proċediment kollu kemm hu;

Illi fil-qasam tad-Dritt Amministrattiv huwa mgħallem li "*by quashing the court declares that some purported decision or determination is irregular or futile and therefore of no effect in law. The result is to establish that no one need take heed of it. The question at issue has not been lawfully determined, and the responsible authority must start again and determine it properly. The difference from a declaratory judgment is that quashing positively invalidates the offending decision or act, whereas a declaration of invalidity merely leaves it exposed to other remedies if required*"[18];

Illi dan ifisser li jekk kemm-il darba xi għemil amministrattiv jitħassar minn Qorti f'azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju, dak l-għemil jiġi daqs li kieku ma kien sar qatt u jista' jsir mill-ġdid b'mod legali u kif imiss;

Illi l-Qorti tagħraf li l-proċedimenti li l-attur jinsab avżat li sejrin jitnedew kontrih huma ta' natura dixxiplinari u għalhekk jixbhu proċeduri penali. Fil-każ tal-attur, jidher li dan huwa aktar il-każ minħabba li mix-xhieda li ngħatat[19] in-nuqqasijiet li l-attur huwa mixli bihom kienu ta' sura tali li jikkostitwixxu mġiba li tista' tiġbed fuqha sanzjonijiet penali. F'dan ir-rigward, il-Qorti ma taqbilx għal kollox mas-sottomissjonijiet magħmulin mill-imħarrkin. Tagħraf, iżda, li r-Regolamenti jagħrfu bejn proċeduri dixxiplinari ta' uffiċjali pubbliċi li jwasslu għat-tkeċċija[20] u dawk li jwasslu għall-irtirar mis-servizz pubbliku[21];

Illi hawnhekk tqum il-kwestjoni tal-ksur tal-prinċipju tan-"*ne bis in idem*" li l-attur jisħaq fuqu biex jingħata raġun fl-ilment tiegħu. It-tħaddim tal-prinċipju tan-*ne bis in idem* jimplika tabilfors li tkun teżisti deċiżjoni li

[18] HWR Wade & CF Forsyth ***Administrative Law*** (9th Edit), paġ. 611
[19] Xhieda tal-Kummissarju John Rizzo f'paġġ. 50 – 1 tal-proċess
[20] Reg. 13 – 6 u 29 tal-A.L. 186/99
[21] Reg. 34 – 36 tal-A.L. 186/99

tiswa (għalkemm mhux bilfors tkun waħda li fiha l-parti mixlija tkun instabet ħatja) bħala ostaklu għal proċedura dwar l-istess fatt warajha. Huwa stabbilit ukoll li l-jedd imħares taħt l-imsemmi prinċipju mhuwiex limitat biss għall-ħarsien li persuna ma tinstabx ħatja darbtejn dwar l-istess fatti, imma li l-persuna ma ġġarrabx iżjed minn proċess wieħed dwar dawk il-fatti, u għalhekk, il-prinċipju jgħodd ukoll fejn persuna tkun diġa' tressqet fuq proċeduri li jintemmu bla sejbien tal-ħtija tagħha. Dan għaliex dak il-prinċipju jiġbor fih tliet garanziji differenti minn xulxin, u jiġifieri li l-ebda persuna m'għandha (i) tkun suġġetta li titressaq, (ii) titressaq jew (iii) tinstab ħatja aktar minn darba tal-istess fatti;

Illi l-Qorti tqis għalhekk li jekk kemm-il darba s-Sentenza ħassret u invalidat il-proċediment kollu li sar quddiem il-KSP u wkoll ir-rakkomandazzjoni tal-istess Kummissjoni fil-każ tal-attur, ma jistax jingħad li t-tnedija tal-proċediment quddiem il-KSP sejra ttenni l-proċess jew tissoġġetta lill-attur għall-preġudizzju li jrid iwieġeb għall-istess xiljiet fi proċess ripetut. It-tħassir bis-saħħa tas-Sentenza tal-proċediment li sar qabel iġib in-nuqqas kemm tal-"*bis*" u kif ukoll tal-"*idem*", għaliex ma jistax ikun hemm ripetizzjoni ta' xi ħaġa li ma tiswiex jew ta' xi ħaġa li qisha ma ġratx. F'dan ir-rigward, il-Qorti ma tistax taqbel mal-attur meta jissottometti li t-teħid kontrih tal-proċedimenti jixxiebah ma' persuna li teħel minn eżami tas-sewqan u terġa' tagħmlu sakemm iseħħilha tgħaddi. F'każ bħal dak, l-eżami jkun jiswa u s-sewwieq ma jkunx għadda: f'dan il-każ, l-eżami tħassar u qisu għadu ma sarx;

Illi mbagħad, ladarba l-attur, fl-ewwel talba tiegħu jgħid espressament li l-azzjoni tiegħu hija msejsa fuq l-artikolu 469A(1)(a) u (b)(ii) tal-Kap 12, jiġi li jonqsu ċ-ċirkostanzi fejn l-għemil minnu impunjat jistgħu jdaħħlu fis-seħħ dawk id-dispożizzjonijiet għaliex dawk id-dispożizzjonijiet jimplikaw it-twettiq ta' xi ħaġa li saret u li kellha effett. Kif ingħad, is-Sentenza qieset bla effett kulma sar qabel dakinhar fil-każ tal-attur;

Illi dan kollu jingħad bla ebda ħsara għall-aspetti ta' termini u jeddijiet imħarsin mir-Regolamenti dwar kull proċediment li jista' jinbeda jew jitkompla fir-rigward tal-attur, lil hinn minn dak li din is-sentenza intalbet tipprovdi dwaru f'din il-kawża. Il-Qorti tifhem ukoll li, għalkemm il-proċediment jista' jkun li sejjer jitkompla quddiem il-KSP, din ma tkunx magħmula jew komposta mill-istess nies li kienu waslu biex jagħmlu r-rakkomandazzjoni oriġinali għat-tneħħija tal-attur mis-servizz mal-Korp;

Illi għalhekk, il-Qorti ssib li l-ewwel talba attriċi mhijiex mistħoqqa fil-fatt u lanqas fid-dritt u mhix sejra tilqagħha;

Illi dwar it-**talbiet attriċi** l-oħrajn ħafna jiddependi mill-konsiderazzjonijiet magħmulin fl-ewwel talba;

Illi għal dak li jirrigwarda t-**tieni talba attriċi** ma jistax jingħad li l-ittra mibgħuta lill-attur mill-imħarrek Segretarju Permanenti Ewlieni hija mingħajr siwi. Għalhekk din it-talba ma hijiex tajba u mhix sejra tintlaqa';

Illi dwar it-**tielet talba attriċi** l-Qorti taqbel mas-sottomissjonijiet tal-imħarrkin li din it-talba ma jmisshiex tintlaqa'. Huwa stabbilit li, kif ingħad għadd ta' drabi, id-dritt tal-kawtela (dak proċedurali) mhuwiex id-dritt sostantiv li jista' jiġi mħares, għaliex dawn huma żewġ jeddijiet distinti li ma jistgħux jitqiesu bħala l-istess jedd. Il-jedd imsemmi fil-Mandat mhuwiex id-dritt li tagħmel mandat, imma huwa d-dritt li għalih il-kreditur eżekutant jagħmel użu mid-dritt li jinstilet mill-kawtela mogħtija bil-ħruġ tal-mandat[22]. Il-fatt waħdu li l-Qorti kienet laqgħet it-talba tal-attriċi biex jinħareġ il-Mandat ta' Inibizzjoni, ma jissarrafx fil-jedd innifsu, imma f'għodda biex tkun tista' tipproċedi għall-ħarsien tal-jedd hekk kawtelat;

Illi, minbarra dan, talba waħedha f'att ta' Rikors Maħluf fis-sens li l-effetti ta' Mandat ta' Inibizzjoni jiġu konfermati b'mod permanenti tqieset bħala talba inaċċettabbli billi timmira li tagħmel perpetwa inibizzjoni li, min-natura tagħha, hija limitata għaż-żmien meħtieġ sakemm jiġi meqjus id-dritt sostantiv li b'ħarsien tiegħu jkun inħareġ tali Mandat[23];

Illi minħabba f'hekk, lanqas it-tielet talba tal-attriċi ma sejra tintlaqa';

Illi dwar ir-**raba' talba** attriċi, il-kwestjoni tal-kumpens mitlub mill-attur kienet titlob li huwa jressaq provi biex isaħħaħ il-pretensjoni tiegħu. Mill-provi mressqa[24] joħroġ biss li, b'seħħ minn Mejju tal-2001, huwa beda jirċievi pensjoni tas-servizz. L-attur ma ressaq l-ebda prova oħra dwar x'għamla ta' dannu jippretendi li ġarrab minħabba t-temm tiegħu tas-servizz. Jirriżulta wkoll li huwa qatt ma talab li jerġa' jiddaħħal fil-Korp u llum il-ġurnata jaħdem bħala professjonist;

Illi għall-istess konsiderazzjonijiet li l-Qorti għamlet fil-kawża li kienet qiegħda tinstema' ma' din u li wkoll qiegħda tingħata s-sentenza tagħha llum, kien jaqa' fuq l-attur li juri x'kienu d-danni li jgħid li ġarrab u xi swietlu t-tkeċċija tiegħu mis-servizz mal-Korp sa dakinhar li ngħatat is-sentenza. Minn dan kollu ma għamel xejn, lanqas fis-sottomissjonijiet

---
[22] App. Ċiv. **27.11.1991** fil-kawża fl-ismijiet ***Aquilina vs Aquilina noe***
[23] App. Ċiv **7.10.1997** fil-kawża fl-ismijiet ***Galea et vs Gauċi*** (Kollez. Vol: **LXXXI.ii.719**)
[24] Xhieda ta' Grace Micallef f'paġġ. 65 – 7 tal-proċess

tiegħu, u għalhekk il-Qorti trid tasal għall-fehma li r-raba’ talba ma tilqagħhiex għaliex ma hijiex ippruvata;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta’ u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tilqa’ t-tieni eċċezzjoni preliminari tal-imħarrek Onorevoli Prim Ministru u ssib li hu mhuwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi, u għalhekk teħilsu milli jibqa’ fil-kawża bi spejjeż għall-attur;

Tiċħad l-ewwel talba attriċi billi mhix mistħoqqa fil-fatt u lanqas fid-dritt;

Tiċħad it-tieni talba attriċi minħabba li hija konsegwenzjali għall-ewwel talba’;

Tiċħad it-tielet talba attriċi għaliex ma hijiex ritwali;

Tiċħad ir-raba’ talba attriċi minħabba li ma kenitx ippruvata; u

Tordna li l-attur iħallas l-**ispejjeż tal-kawża**, ħlief dawk marbutin mas-sentenza preliminari tad-29 ta’ Settembru, 2011, li jitħallsu kif imsemmi f’dik is-sentenza.

Moqrija

Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef

20 ta’ Ottubru, 2016

Carmen Scicluna
Deputat Registratur

20 ta’ Ottubru, 2016